



Türkiye müthiş zenginlikleri kaybetme riskiyle karşı karşıya kaldı.

Rumlar ve Yunanistan öyle sinsi bir plan hazırlamış ki Türkiye hakkı olan Doğu Akdeniz'deki yeraltı hazinesini kaybetmek üzere. Rum Yönetimi, 2003'ten bu yana kıyıdaş olduğu tüm ülkelerle anlaşma imzaladı. Uzmanlara göre Türkiye'nin denizleri başkalarının tapusuna geçiriliyor. Acilen somut adım atılmalı.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin İsrail'le yaptığı anlaşma Doğu Akdeniz'de ihmal edilmiş petrol ve doğalgaz yataklarını gündeme taşıdı. Tartışmalar Mavi Marmara baskınıyla 1,5 yıldır Türkiye ile ilişkileri krize dönmüş İsrail ve Rum Yönetimi üzerinde yoğunlaşırken gerçekler perde arkasında kaldı. Rum yönetiminin 2003'ten bu yana Akdeniz'de kıyıdaş olduğu ülkelerle tek tek Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) anlaşmaları yaparken Dışişleri bürokratlarının 17 Aralık 2010'daki Rum-İsrail anlaşmasına kadar bu konuda somut bir adım atmadığı ortaya çıktı. Uzmanlar, "Türkiye'nin denizleri başkalarının tapusuna geçiriliyor" uyarısı yaptı.

ÜSTÜNKÖRÜ DİLE GETİRİLDİ

Türkiye'nin mevcut konjonktürde henüz Doğu Akdeniz'de münhasır ekonomik bölgesini ilan etmemesi ve kıyıdaş devletlerle yetki alanlarının sınırlandırılmasına yönelik bir anlaşma yapmamasının siyasi ve ekonomik açıdan risk olduğu belirtiliyor. Türkiye'nin sadece 32,1618 boylamının batısı ile 33,40 enleminin kuzeyini kapsayan deniz alanlarında uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru hak ve menfaatleri olduğunu üstün körü bir şekilde dile getirdiği işaret ediliyor.

Türkiye için Prof. Dr. Sertaç Hami Başeren tarafından çizilen ve toplam 145 bin kilometrekarelik bir alanı kapsayan münhasır ekonomik bölgenin de Yunanistan'ın son girişimleriyle tehlikeye girdiği belirtildi. Özellikle Yunanistan'ın Güney Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'e diğer kıyıdaş devletlerle yatay hat esasına göre sınırlandırma anlaşması yapması durumunda Türkiye'nin münhasır ekonomik bölgesinin 41 bin kilometrekarelik Antalya Körfezi'yle sınırlanacağına dikkat çekildi. Uzmanlar, Türkiye'nin asgari 104 bin kilometrekarelik deniz yetki alanının Yunanistan ve diğer devletler tarafından iç edileceği tehlikesiyle karşı karşıya olduğuna işaret etti.

50 BİN KM ARTABİLİR

Prof. Başeren tarafından minimalist bir yaklaşımla çizilen haritanın, yatay hat yerine düşey hatla çizildiği ve Suriye,KKTC ile Mısır'ın kıyıdaş ülke esas alınarak hazırlandığı ifade ediliyor. Uzmanlar yeni bir haritanın çizilmesini isterken bu haritanın düşey hatlarla değil tıpkı Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin yaptığı gibi yatay hatlarla çizilmesi gerektiğine işaret ediyor. Bu durumda Türkiye- 'nin münhasır ekonomik bölge alanı 50 bin kilometrekare artıyor.

Türkiye'nin 572 yıllık ihtiyacını karşılıyor

ABD Jeoloji Araştırmalar Merkezi başta olmak üzere bir çok ülke ve kuruluşun yaptığı çalışmalar Doğu Akdeniz'de toplam değeri 1.5 trilyon doları bulan 30 milyar varil petrole eşdeğer hidrokarbon yataklarının olduğunu ortaya koyuyor. 2010 yılı tüketim miktarları dikkate alındığında bölgedeki hidrokarbon rezervinin Türkiye'nin 572 yıllık, Avrupa'nın ise 30 yıllık doğalgaz ihtiyacını karşılayabilecek seviyede olduğuna dikkat çekiliyor. Bu veriler eylül ayında KKTC'deki ODTÜ kampüsünde yapılan Doğu Akdeniz Enerji Sempozyumu'nda gündeme getirildi.

Türkiye bu aşamadan sonra ne yapmalı

Rum Yönetimi tarafından ilan edilen 13 bölgeden 5'i Türkiye'nin hakkı. Kıyıdaş ülkelerle MEB anlaşmaları imzalanmalı. Uluslararası deniz hukukuna atıf yapılmalı

Türkiye'nin vakit geçirmeden Doğu Akdeniz'e kıyıdaş ülkelerle MEB anlaşmaları yapması gerekiyor. Uzmanlar, Rum Yönetimi tarafından ilan edilen 13 bölgeden 5'inde Türkiye'nin hakkı olduğuna da işaret ediyor. Ayrıca Kıbrıs Rum Yönetimi'nin başta Lübnan olmak üzere sınırlandırma antlaşması imzaladığı ülkelerin deniz alanlarını bu ülkelerin uluslararası hukuktan kaynaklanan hak vemenfaatlerine aykırı bir şekilde elde ettiği belirtiliyor.

DENİZ HUKUKU HAK VERİYOR

İmzalanan bu anlaşmalarla İsrail, Lübnan ve Mısır'ın binlerce kilometrekarelik deniz yetki alanlarının Güney Kıbrıs tarafından sahiplenildiği ifade ediliyor. Uzmanlar bu gerçeklerin uluslararası kamuoyu ve ilgili kıyıdaş ülkeler nezdinde gündeme getirilmesinin Türkiye'nin pazarlık gücünü artıracığına işaret ediyor. Arnavutluk ve Yunanistan arasında 2009'da imzalanan deniz yetki alanları anlaşmasının bu nedenle Arnavutluk Anayasa Mahkemesi tarafından 2010 yılında iptal edildiği hatırlatılıyor.

Uzmanlar, uluslararası deniz hukukuna atıf yapıyor. Buna göre deniz yetki alanları sınırlandırmasının, devletlerin ilgili kıyı uzunluklarının orantısına göre adaların ana kıtaların önünü kapatmayacak şekilde ve ters yönde olup olmamaları dikkate alınarak yapılması gerekiyor. Bu durum Türkiye'nin Kıbrıs Adası'nın güneyinde hak vemenfaatlerinin bulunduğunu ortaya koyarken, Türkiye'nin Mısır, Suriye ve KKTC'nin yanı sıra Libya, İsrail hatta Lübnan ile de kıyıdaş devlet olarak anlaşma imzalayabileceğini gösteriyor. Türkiye'nin söz konusu kıyıdaş ülkelerin Güney Kıbrıs ile imzaladıkları anlaşmalarda kaybettiklerini tekrar alabileceği vurgulanıyor.

Sessiz sedasız aşama kaydetti

Doğu Akdeniz'deki yeraltı zenginliğinin farkına varan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, İsrail, Lübnan, Mısır ve hatta Suriye'nin hidrokarbon yataklarının olduğu bölgeleri aralarında imzaladıkları MEB anlaşmalarıyla paylaşmak üzere olduklarına dikkat çekiliyor. Doğu Akdeniz'deki müthiş servet Türkiye'nin gündemine Kıbrıs adasının tek sorumlusu gibi hareket eden Rum Yönetimi'nin İsrail'le imzaladığı MEB anlaşmasıyla geldi. Türk diplomatlarının konuyla yeterince ilgilenmediği dönemde Rumlar ilk olarak 17 Şubat 2003'te Mısır'la, ardından 17 Ocak 2007'de Lübnan ile son olarak da 17 Aralık 2010'da İsrail'le MEB sınırlandırma anlaşması imzaladı.

AB'NİN DESTEĞİNİ ALDI

Ayrıca Avrupa Birliği'nin de desteğini alan Rum Yönetimi 2 Nisan 2004'te Kıbrıs Cumhuriyeti adına 21 Mart 2003'ten geçerli olmak üzere Münhasır Ekonomik Bölge ilanında bulundu. Yine Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Suriye ile de MEB anlaşması için müzakereler yürüttüğü belirtiliyor. Türk diplomasisinin etkisizliğinden cesaret alan Rum Yönetimi, 26 Ocak 2007'de Kıbrıs'ın güneyinde 13 adet petrol arama ruhsat sahası ilan ederek bu sahalara ihaleye açtı. İhale edilen sahalardan 12 Numaralı sahaya ait haklar ABD'nin Noble Energy şirketi tarafından alındı.

Diğer ülkelerin izlediği strateji

Rum Yönetimi'nin dışında Doğu Akdeniz'e kıyısı bulunan Yunanistan, Suriye, Lübnan ve İsrail de konuyla ilgili olarak çok önemli adımlar attı. Yunanistan'ın uluslararası hukuk normlarıyla bağdaşmasa da Girit, Kaşot, Kerpe, Rodos ve Meis hattını esas alarak MEB çalışmalarını tamamlamak üzere olduğu belirtiliyor. Konuyla ilgili olarak Atina yönetiminin, Mısır ve Libya ile görüşmelere başladığı, Rum yönetimi ile sınırlandırma anlaşmasını yapmasına ramak kaldığına dikkat çekiliyor. Suriye de 19 Kasım 2003'te 'karasularının esas hatlarından itibaren 12 deniz mili, bitişik bölgesinin ise 200 denizmilini aşmayacak şekildedir münhasır ekonomik bölge oluşturarak' BM'ye deklare etti. Konuyu yakından takip eden uzmanlar Suriye tarafından ilan edilen petrol arama sahalarının kuzey sınırının Türkiye- 'nin karasularını bile kapsadığı uyarısında bulunuyor.

İSRAİL HIZLI DAVRANDI

Bu süreçte en hızlı hareket ülke yarışa son virajda giren İsrail oldu. İsrail de Rum yönetimi ile imzaladığı anlaşmadan yaklaşık 7 ay sonra 12 Temmuz 2011'de münhasır ekonomik bölgesini ilan etti. Ayrıca iki sahadan hidrokarbon kaynaklarını çıkarmaya başladı. Bu kaynakları Rum Yönetimi ve Yunanistan aracılığı ile Avrupa'ya iletmek için görüşmeler yaptığı ifade ediliyor. Rum yönetimi, Lübnan ile de 19 Ekim 2010'da MEB anlaşması yaptı. Türk diplomatların girişimiyle anlaşma Lübnan Meclisi'nde onaylanmadı. Ancak uluslar arası ilişkiler uzmanları Doğu Akdeniz'deki son gelişmelerin ardından Lübnan Meclisi'nin onaylayıp onaylamamasını önemsiz hale getirdiğine vurgu yaptı.

KKTC'NİN HAKKINI DA GASP ETTİLER

Rum yönetimi her ne kadar Ada'nın tamamı için çalışmalar yürüttüğünü belirtse de uzmanlar Rum yönetiminin hiçbir anlaşmasından haberi olmayan KKTC'nin müstakil ve bağımsız bir devlet olarak kendi yetki alanlarına sahip olduğunun uluslar arası kamuoyu ve ilgili kıyıdaş ülkeler nezdinde somut olarak ifade edilmesi gerektiğini vurguluyor. KKTC'nin Türkiye, Suriye, Lübnan, İsrail ve Mısır'la deniz yetki alanı sınırlandırmasına esas olan karşılıklı kıyılarının bulunduğunu belirten uzmanlar, Rum Yönetimi'nin ilan ettiği 3 ve 13 numaralı parsellerin tümü ile 2, 9 ve şu anda sondaj faaliyetlerini sürdürdüğü 12 numaralı parsellerin bir kısmında KKTC'nin doğrudan hakları bulunduğu kaydederek, KKTC'nin deniz yetki alanlarının Rumlar tarafından hukuka aykırı olarak gasp edildiğini dile getiriyor.

Rumlar bildiğini okudu

Uzmanlar Türkiye'nin yetki alanlarının tüm kıyı devletlerin bir araya gelerek yapacağı anlaşmalarla belirlenmesi tezinin işlerliğinin olmadığı görüşünde. Dışişleri bürokratlarının "Askeri müdahale olmayacak" diye ABD'ye garanti verdiği iddia edilirken, Türkiye'nin caydırıcılığının kalmadığına dikkat çekiliyor. Türkiye'nin tepkisine rağmen Rum Yönetimi, ABD'nin Noble Energy şirketiyle sondaj çalışmalarına başladı. 8 Kasım'da da doğalgazı buldu.

PROF. BAŞEREN: TÜRKİYE DENİZLERDE DAHA ETKİN OLMALI

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sertaç Hami Başeren, Yunanistan ile Kıbrıslı Rumlar'ın aralarında anlaşarak Türkiye'yi Antalya Körfezi açıklarına mahkum etmeye çalıştıklarını belirtti. "Bu bölgede Türkiye'ye ait olabilecek 145 bin kilometre civarında kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanı var" diyen Prof. Dr. Başeren, bunun 70 bin kilometrekarelik kısmını Yunanistan'ın, 40 bin kilometrekarelik kısmını da Rum Yönetimi'nin ele geçirmeye çalıştığını kaydetti. Başeren şu ifadeleri kullandı: "Türkiye'nin denizlerde daha etkin olması gerekiyor. Anlaşma iki taraflı olur. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin resmi bir adı olması itibarıyla daha çok ikili ilişkiye girebilme şansı var. Türkiye ile Mısır'ı düşündüğümüzde Kıbrıs, Türkiye'ye daha yakın olduğu için bizim kıta sahanlığımızı daraltıyor. Ayrıca Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Mısır ile bir problemi yok."

Doç. Dr. Gökhan Bacık: Zirve Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Öğretim Üyesi Doç. Dr. Gökhan Bacık, Türkiye'nin karasularının başladığı yerden itibaren 200 mile kadar MEB olarak ilan edilebileceğini söyledi. Bacık, "BM Uluslararası Ticaret Sözleşmesine ABD ve Türkiye çekimser kaldı. Ayrıca Türkiye 2000'li yıllara kadar uluslararası hukuka yabancı bir ülkeydi" dedi. Bacık, Türkiye'nin çekimser tutumu yüzünden imzalanan anlaşmalara geç

kaldığını savundu. (Bugün)

□

www.haber3.com□